

ادبیات عمومی و علمی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۴

سنه : ۲ ۴ شوال ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۳ تموز ۱۹۱۸ نومرو — ۷۶

روز کارلر نهلر سویلیور ؟...

اوصباح بهارک ایلک و فیاض برکونیدی. یوزیمی خفیف و رایحه‌دار برقانا داوقشادی. صوردم: — بزه نسیم بهار ، نفخه جنت دیرلر. — دیدیلر — بیاض و یوموشاق قانادلریمزله باغلردن، کلستانلردن کچدک. تازه یاپراقلرک ، رنگین چیچکارک یوزلرینی اوپدک. ایرماقلرک اوزرندە نقشلر ایشله‌دک ، بغچه‌لرده اوینایان ملک چوجقلرک آلتین صاچلرینی داغتدق ، معاشقلرک معانقه‌لرینی دیکله‌دک ، قیرلانغیچلرک ، سرچه‌لرک قنادلرینی اووقشادق . شمیدی کونشک جانلی حرارت و ضیاسنی تجیل ایدیورز... بو آقشام ، بیاض تول لباسلی قیزلریمزدن برموبک حسن و طراوت آی ایشیغنده رقص ایده‌جکلر.. روحمزده ایلک بهارله جانلانان بوتون کوزل شیلرک خلاصه‌سی وار : تبسم ، رایحه ، رنگ ، نشاط ، آهنگ ، ضیا ، وسودا طاشیورز

— بونلری نره‌لره کوتورییورسکیز ؟ .. — دیدم — ایصسز و رنگسز دیارلره دییه جواب ویره‌رک غائب اولدولر .

اوکله‌دن صوکرانیا نیک هرشکلنده آلولی بررنگ حیرت واردی . سما حمالی بر رکودتله طوتوشیور. جلدیم قطره قطره ارییوردی . کونشک قیرمزی وحید جهره‌سنه

طبیعتده کوردیکمز کوزلکدرده زواللی اشرك حصه تأثیرینی ، اوفق برشمه خاطرینی تمثیل ایتک بیله عبندر ، چیچکار ، چنلر ، دکزلر ، سهار بزه قارشو داتما لاقیددر اونلرده کوردیکمز کوزلکلی شعر دکل حقیقت ذوق دکل منفعتدر .

مفکره مزك غلط خیالیه حسنه ، ذوقه مخصوص ظن ایتدیکمز او الوان سایه سنده درکه اجرایی تصنیف ایتک ، بنیه حکمیه و کیمیویه لرینی آ کلامق قابل اولیور . تحلیل طیفی ، کیمیای سماوی کبی علوم آتیه نیک اساسلری قورولوپور ، بو عصر علمینک محصولی اولان (هیئات حکمیه) بیله استقلالنی بونظر فریب الوانه مدیوندر . مفکره مز وارسون بزه بیکانه اولان اوحقایقه خیالی قیمتلر ، سربابی اهمیتلر عطف ایتسون . او اکمل قانون قانون تشکیلدن هیچ متأثر اولماز او متصل ایشلر ایشلر !!

عبدالصبا صوفی

اسلام و بز

بویوک بر متفکریمز ، بوندن درت بش سنه اول نشر ایتدیکی انقلابکار بر اثر بیله اسلاملر آره سنده وجود اتحادی مرتبه ثبوته چیقاردی . بوشه کار جلا دندن پروقار و پرمعنی سوزلری نقل ایدیورم : « اوروپالیر ، کره قراوزرندمه کی جبال وتلاله وارنجه به قدر اولمیوب طورورکن بزم ایچنده بولوندوغمز عالم اسلامی بیلمه مکلکمز ، نه کی بر محیط دینی ، اجتماعی ، سیاسی ، اخلاقی داخنده یاشادیغمزی تدقیق ایتمه مکلکمز دوغروسی عفو اولونور رخاوتلردن دکلدر . هر حالده عالم اسلامی و آنی اشغال ایدن وبالطبع بوتون اوروپایی وحقی عموم عالمی اوغراشدیران مسائلی بیلمه مک ، بیلماک ایسته مه مک برجنایتدر . اسلاملرک احوالنه بودرجه لاقید اولق ، ظن ایتمکه اوروپالیرجه رواجده بولونان طرز وشیعه تدقیقه موافق بولونسون . »

ایشته بو اهامال ونسیلریمزک یکونی ، یکون عمومی نه مرتبه جکرسوز ، وبویکونک نتایجی نه درجه ایتدیر ؟ فقط بو ، استاتبولده اوطوروب اوقاتکندار اولقله آ کلاشیلاماز . چیقوب کزملی ، و ، کورملی . .

صوك دفعه اجرا ابتدكم دور عالم سياحتك اقصای شرقه طائفه قسمی بنده جداً حزين خاطر لر
بیراقدی . بالخاصه بوسياحت تدقیقه سالف لذكر خطارك توليد ابتدكي وخيم نتیجه لر بکا بقیناً
اوکرتدی .

بز ، خلافت اسلامیه بی تمثيل ایتکاکمز حیثیتله عالم اسلامی دور ودراز تدقیق ایتمش ، مختلف
عرقلردن متشکل شو جامعه معظمه اسلامیه بی بوتون فقراتنه وارنجهیه قادر آکلامش و اونلرده
کندیمری آکلامش اولمی دکلی ایدک ؟ منور طبقه مری تشکیل ایدن کنجلر آرمه سنده بالکمز
اوروپایه قارشی برعیلان سیاحت وار . بوکون اونکله بک علاقه دار اولمقلمز لازم کان عالم اسلامک ایسه
نه حالده بولوندوغندن کیم خبردار ؟ اسلام عالمک اوروپایی اشغال ایدن مسائلی برطرف بز هنوز دنیاده
موجود اسلاملرک احوال روحیه ، اجتماعیه وفکریه لرینه بیله تمامیه واقف دکلز »

چینده پساپور طمده کی طفرای هابونی کوزنلردن بک چوغی اونی تلیم ایده رک اوزرینه کوز یاشنی
دوکشلردی . تورک اولدوغمی سویله دیکم زمان آبی خاطر مدد درکه هندیلر بکا بر موجود مقدس نظریله
باقیورلر ، اعزاز واکرام ایچون نه یاپه جق لرینی شاشیریورزدی ! (تورک) اونلرایچون فوق الحیال
بر مخلوقدر . بالخاصه کنج تورکلرک بو یچاره لر آرمه سنده نه مرتبه برحیت وشهرتی واردر ! بونلر ،
[دارالخلافه] بی بر تورک کورمک ایچون امین اولوکز که حیات مادیه ومعنویه لرندن بک چوق شیلر
فدایه حاضر درلر .

رأی عین کوردم ، و ، حکایه سنی ده بالذات کندیسنندن ایشیتدم : استانبولده اوچ وشامده ایکی سینه
اقامتدن باشقه بر فضیلتی جائز اولمایان موسوی بر تاجر فلیپین اسلاملرینک سایه همت وعاطفتنده بک آرز
بر مدت ظرفنده بیکرجه لیرا قازانغه موفق اولمش ! . .

موجب انتباهمز اولور امید بیله بک حزين وماهیت اعتبار یلده بزلی درین درین دوشوندرمکه
دکر بر حکایه آکلاماجم :

[شانهای] ده معروف اسلام تاجرلرینک شرفزه ایلک کشیده ابتدکاری بر آقشام ضیافتی
انساننده ایدی . بیکدن صوکره جریان ایدن بوتون محاوره ومکالمه لر هب دولت علیه به ، اونک قوه
بحریه وبزیه سینه ، حرب حاضرده تورکیانک احراز ابتدکی موقع بلنده ، چناق قلمه مدافعه دلیرانه
ودها بکا بکزر بر طاقم علاقه دار اولدوغمز مسائله داژدی . مجلسده بولونان افغانلی بر ذات ،
صیره سی دوشدی ده شو حکایه بی آکلاندی :

« نهوت ، اسلام عالمی تورکلرک سطوت وشوکتی تأیید و تأمین ایچون هیچ برشیدن چکینه ملیدر .
چونکه تورکلرک شان وشکوهتی ، اسلامک تأیید بقاسنه خادمدر . بزله ، دولت علیه به هر وقت خدمته
آماده بز . خلافت اسلامیه بی مسعود بر استقبال ایچون وانع اوله جق هر درلو تشبته بالجمله
مؤمنینک یاردیمی فرضدر . بز ، ایشته شو کوردیککمز جمعیت افرادی بو خصوصده هیچ بر فرصت
فوت ایتدیز . نته کیم کچن سینه دونانمای عثمانی ایچون اغانه درجنه کلن بر تورک ضابطنه علی قدر الامکان
معاوننده بولومش ، بر قاچ بیک لیرا اغانه ایله بو محترم ضابطی معززاً تشییع ایله مشدک . »

اقصای شرقده دونانما اغانه سی ! محترم بر تورک ضابطی ! بر قاچ بیک لیرا اغانه ! صوکره ده معززاً
تشییع ! آمان یاربی ! نه مددش ، نه وله فزا قومده دی - درام ! . . حیرت لر ایچنده قالمشدم .
بالطبع مسئله بی تدقیق ایتدم . یادکار (!) اولارق بیراقدینی فوطوغرافیسینی کتیردیلر . ببقلرینک

شکلند ، و ، چهره سیه وجودینک تشکلندن بو محترم (!) ذاتک خالص مخلص لبنانلی بر درزی اولدوغی آشکار ایدی . قارطونک آرته سنده عینا شو سطرلری او قودم :

« کل آغامی ، وصفی پاشازاده [امضا قاریشیق ، او قونامیور] محل اقامته بیوک آده . . »

لابس اولدوغی اونیفورمه ، عهد سابقک میرالایله مخصوص اونیفورمه سی نشان تعلیق ایدیله جک بره ، نه قدر غریبدر ، بیکباشیلرک بورمه لی آپولترلندن برینی دیکدیرمش ، و ، اوزرینه ده ساخته اولدوغی یکنظرده هم ده سهولتله آکلاشیلیر بر آلائی نشان تعلیق ایتیش ! یالخاصه پانتالونه بایلدم ؛ بیلیر یسکز بو سرسم ، اجوف العقل حریف اوعسکر جا کتتک آلتنه نه کیمش ؟ رتبه لی مأمورینک آیام رسیده کیدکری کنارلی صیرمالی سیاه بر پانتالون ! رسم ، او یله بر مجموعه غرائب تشکیل ایدیوردی که ایلک نظری متعاقب قهقهه لرله کولمکدن منع نفس ایده مدم . مکر بو سرسم قورناز کندیسنی اجله رجال دولندن برینک پک یاقین اقرباسندن ، و ، حربیه نظاتنک کزیده ضابطانندن اولارق تقدیم ایتیش ! مقصد سیاحتی ایسه دونامای عثمانیه امانه جمعی ایتیش ! بوصافندن ، جدا شایان مرحمت خلفه مسئله نک کنه نی آکلاندم . بیچاره لر ، سوزیمه بردورلو اینانمق ایسته میورلردی . نهوت ، فاصل اولور ؟ بر تورک ، بر مسلمان هیچ بویه شیلره تنزل ایدر ، دینداشلرینک ضررینه کندی خصوصی منفعلری آرته سندن قوشابیلیرمی ؟ ایشته عقللرینک آلمادیقی نقطه بو ایدی . آکلاندیم حکایه ایشته کاریمک بله بیکده برینی تشکیل ایتیز . زواللی تورکک ، بیچاره اسلامیت سزک جایل و شریف نامکزه نه آلم جنایتلر ایشله نیور . .

حالم اسلام بو ، وبوکا بکزر بر طاقم ساخته کارلرک قوردقلری دولابلر ، چویردکاری آنتریقهلر یوزندن مادی و معنوی عظیم ضررله کرفتار اولفده در . اصل شایان تأسف نقطه یه ایشله نیان جنایتلرک تورکک نامنه ، عثمانلیق نامنه ارتکاب ایدلمکده اولماسیدر .

بز ، نه کندیمیزی اونلره طانیتدیره بیلیمش ونه ده اونلری بز کندیمیز طانیه بیلیمش . بزم ایچون پک عظیم بر قوت دیمک اولان اسلام عالمی متروک بر حالد بر اقیش ، کندیمیزه بنه سه مه مش وبویه جه امال ولاقیدی جدوله عظیم بر یکوزدها علاوه ایله مشیز .

بزی حالم اسلامه و عالم اسلامی بزه طانیتدیره حق ، بینمزه کی معنوی رابطه لک تقویه سنه چالیشاق منتظم تشکیلاته مالک بر مؤسسه من اولسه یدی اسلام طالنده وشو حریده بیه یوزیمیزی کولدیره جک نه مسعود حادثه لک شاهدی بولونا جقدق . بوکون او عالمک درین بر اویقویه دالیشی ، هیچ بر اثر حیات وعلاقه کوسترمه یشی ، تکرار ایده یم : تکاسالمزک ، لاقیدیمزک ، هپ او اسکی وازلی اماللریمزک مشئوم و منفور بر نتیجه سیدر .

صوک سوز : حیات مستقبله مزک عالم اسلام ایلله اولان علاقه کلیه سی آشکار بولوندوغندن اسکی خطالری ایشله میه حک ، دائما متفیظ و مثبت بولونمق تورکک طالنک اساسلی بر شمارلی اولمالیدر .

سامی زاده شریا